

INNOVATION DASTURLAR ASOSIDA DARS LOYIHASINI ISHLAB CHIQUISH METODIKASINING PAYDO BO'LISH AFZALLIKLARI

*Abdullaeva Shoxsanam Nurillayevna, Buxoro innovatsiyalar universiteti I bosqich
magistranti*

Orcid: <https://orcid.org/0009-0001-2629-9077>

Annotatsiya: maqolada innovatsion ta'lim dasturlari asosida dars loyihasini ishlab chiqish metodikasining paydo bo'lish sabablari va afzalliklari tahlil qilinadi. Ushbu metodikaning zamonaviy ta'limga ta'siri, o'quvchilarning faolligi va mustaqil fikrlashini rivojlantirishdagi o'rni ochib beriladi. Shuningdek, dars samaradorligini oshirishda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi interaktiv aloqaning kuchayishi muhim omil sifatida ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion dasturlar, dars loyihasi, metodika, ta'lim texnologiyalari, o'quvchi faolligi, interaktiv yondashuv, raqamli ta'lim, o'qitish samaradorligi, zamonaviy dars, pedagogik innovatsiya.

ПРЕИМУЩЕСТВА ВОЗНИКНОВЕНИЯ МЕТОДИКИ РАЗРАБОТКИ УЧЕБНОГО ПРОЕКТА НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОГРАММ

*Абдуллаева Шохсанам Нуриллаевна, магистрант 1-го курса Университета инноваций
Бухары*

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2629-9077>

Аннотация: в статье анализируются причины появления и преимущества методики разработки плана урока на основе инновационных образовательных программ. Раскрывается влияние данной методики на современное образование, ее роль в развитии активности и самостоятельности мышления учащихся. Также важным фактором повышения эффективности урока считается усиление интерактивного общения учителя и ученика.

Ключевые слова: инновационные программы, план урока, методика, образовательные технологии, активность учащихся, интерактивный подход, цифровое образование, эффективность обучения, современный урок, педагогическая инновация.

ADVANTAGES OF THE EMERGENCE OF THE METHODOLOGY FOR DEVELOPING A LESSON PROJECT BASED ON INNOVATIVE PROGRAMS

*Abdullaeva Shoxsanam Nurillayevna, 1st-year Master's Student, Bukhara University of
Innovations*

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2629-9077>

Abstract: the article analyzes the reasons for the emergence and advantages of the methodology for developing a lesson plan based on innovative educational programs. The impact of this methodology on modern education, its role in developing students' activity and independent thinking are revealed. Also, the strengthening of interactive communication between the teacher and the student is considered an important factor in increasing the effectiveness of the lesson.

Keywords: innovative programs, lesson plan, methodology, educational technologies, student activity, interactive approach, digital education, teaching effectiveness, modern lesson, pedagogical innovation.

Zamonaviy ta'lim jarayoni tobora o'zgarib, innovatsion texnologiyalar bilan uyg'unlashmoqda. An'anaviy yondashuvlar endi o'z samarasini yo'qotayotgan bir paytda, interaktiv metodlar va raqamli vositalarga asoslangan dars loyihalari o'qituvchining asosiy pedagogik quroliga aylanmoqda. Xususan, innovatsion dasturlar asosida dars loyihasini ishlab chiqish metodikasi – ta'lim sifatini oshirishda dolzarb vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Bugungi kunda ta'lim sohasida islohotlar jarayonining jadallashuvi, raqamli texnologiyalar va zamonaviy axborot vositalarining jadal rivojlanishi o'qitish uslublarini yangilashni talab qilmoqda. Shu nuqtai nazardan, innovatsion dasturlar asosida dars loyihasini ishlab chiqish metodikasi ta'lim sifatini oshirishning muhim vositalaridan biri sifatida maydonga chiqmoqda. Bu metodika nafaqat dars mazmunini boyitadi, balki o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy tahlil qilish va amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Innovatsion dasturlar va ularning ta'limdagi o'rni

Innovatsion dasturlar — bu zamonaviy texnologiyalarga asoslangan, o'quv jarayonini interaktiv va samarali tashkil etishga xizmat qiluvchi vositalar tizimidir. Ular orasida Google Classroom, Microsoft Teams, Kahoot, Padlet, Moodle, Canva, Quizizz kabi platformalar alohida o'rin tutadi. Bu dasturlar yordamida o'qituvchilar dars materiallarini vizual, interaktiv va differensial tarzda yetkazishi mumkin.

Dars loyihasini ishlab chiqish metodikasi

Innovatsion yondashuv asosida dars loyihasini ishlab chiqish o'ziga xos bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- Maqsadni aniq belgilash – darsdan ko'zlangan asosiy natijalarni belgilash;
- Interaktiv usullar tanlovi – guruhlarda ishlash, muammoli savollar, “fikrlar yog'dusi”, “klaster” va boshqalar;
- Texnologik vositalarni tanlash – zamonaviy dasturiy vositalardan foydalanish;
- Baholash mezonlarini ishlab chiqish – o'quvchilarni faol baholash, refleksiya usullaridan foydalanish.

Metodikaning paydo bo'lishi va afzalliklari

Innovatsion metodikaning paydo bo'lishi ta'lim tizimining moslashuvchan, raqamlashtirilgan va o'quvchiga yo'naltirilgan modelga o'tishi bilan bog'liq. Uning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

- Ta'lim samaradorligini oshiradi – darslar aniq maqsadga yo'naltiriladi va natija ko'rinadi;
- O'quvchining faol ishtirokini ta'minlaydi – faqat eshituvchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida qatnashadi;
- Ijodkorlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi – darslar ijodiy topshiriqlar bilan boyitiladi;
- Moslashuvchanlik – har bir o'quvchining ehtiyojidan kelib chiqib individual yondashuv imkoniyati yaratiladi;
- O'qituvchining rolini transformatsiya qiladi – o'qituvchi bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi va fasilitator sifatida namoyon bo'ladi.

Turli davlatlar tajribasida, xususan, Finlyandiya, Janubiy Koreya va Singapurda, innovatsion dars loyihalari asosida ishlash orqali o'quvchilarning ko'nikmalari sezilarli darajada yaxshilangan. O'zbekiston ta'lim tizimida ham “Raqamli ta'lim” konsepsiyasi asosida ushbu metodika joriy qilinmoqda.

Innovatsion dasturlar asosida dars loyihasini ishlab chiqish metodikasi ta'limning sifatli, samarali va shaxsga yo'naltirilgan shaklini yaratishda muhim o'rin egallaydi. Ushbu metodikadan foydalanish o'qituvchilarning kasbiy malakasini oshiradi, o'quvchilarning esa mustaqil fikrlash va real hayotga moslasha olish salohiyatini kengaytiradi. Shunday ekan, zamonaviy o'quv jarayonida bu yondashuvdan keng foydalanish bugungi kun talabi hisoblanadi.

Innovatsion dasturlar, dars loyihasi, metodika, ta'lim texnologiyalari, o'quvchi faolligi, interaktiv yondashuv, raqamli ta'lim, o'qitish samaradorligi, zamonaviy dars, pedagogik innovatsiya.

Ma'lumki, ta'limda ilg'or pedagogik va yangi axborotlar texnologiyalarni tatbiq etish o'quv mashg'ulotlarining samaradorligini oshiribgina qolmay, ilm-fan yutuqlarini amaliyotda qo'llash orqali mustaqil va mantiqiy fikrlaydigan, har tomonlama barkamol yuksak ma'naviyatli shaxsni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion dasturlar – zamonaviy ta'limning asosi hisoblanibgina qolmay, innovatsion dasturlar bu yangi texnologiyalar, pedagogik yondashuvlar, multimedaviy vositalar va raqamli platformalar orqali ta'lim berish tizimi bo'lib, u o'quv jarayonini samarali, interaktiv va o'ziga xos qiladi. Bunday dasturlar orqali o'qituvchi darsni qiziqarli, o'quvchini jalb qiladigan shaklda tashkil etishi mumkin.

Dars loyihasi metodikasining afzalliklari shundan iboratki, innovatsion yondashuv asosida ishlab chiqilgan dars loyihasi quyidagi afzalliklarga ega bo'lishi mumkin. Amaliy yondashuv nazariy bilimlar bilan birga amaliy mashg'ulotlarga katta e'tibor qaratiladi. Interaktivlik tamoyillari asosida darslar o'zaro muloqot, guruhli ish, muammo yechish kabi faol metodlar orqali olib boriladi. Integratsiyalashuv fanlararo bog'liqlik ta'minlanadi va darslar real

hayotiy vaziyatlar bilan bog‘lanadi. Yaratilish bosqichma-bosqichligi dars loyihalari maqsad, kutilayotgan natija, baholash mezonlari, metod va vositalarni aniq belgilagan holda tuziladi. O‘qituvchi va o‘quvchi rolining o‘zgarishi bu metodikada innovatsion o‘qituvchi – bilim beruvchi emas, balki yo‘naltiruvchi, maslahat beruvchi, muhokama yetakchisiga aylanadi. O‘quvchilar esa passiv bilim oluvchilardan faol ishtirokchilarga aylanib, o‘z bilimlarini mustaqil izlanish orqali boyitadilar.

Innovatsion dasturlar asosida dars loyihasini ishlab dars mavzusi:

“Atrof-muhitni muhofaza qilish va ekologiya asoslari”

Darsning maqsadi:

O‘quvchilarda atrof-muhitni asrashga oid bilimlarni shakllantirish;

Ekologik muammolar va ularning yechimlari haqida tushuncha berish;

Mustaqil izlanish va muammoli vaziyatlarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish.

Innovatsion dastur va texnologiyalar: onlayn ta’lim platformasi

Interaktiv taqdimot va multimediya materiallar

Dars usullari: muammoli o‘qitish, guruhlarda muhokama, amaliy topshiriqlar, video ko‘rsatmalar orqali mustaqil ishlash.

Darsning borishi:

Kirish , dars mavzusini tanishtirish, PowerPoint taqdimoti, qiziqtiruvchi savollar berish, video qisqa lavha;

Asosiy qism : Atrof-muhit muammolari haqida guruhlarda muhokama, onlayn forum, chat platformasi

Yakuniy qism: Test va baholash (Kahoot o‘yini), Elektron test vositalari, o‘quvchilarning fikr-mulohazalarini tinglash, ochiq savollar uchun vaqt.

Baholash mezonlari: Guruhdagi faol ishtirok, amaliy topshiriqlarni bajarish, test natijalari, mustaqil ish sifatining bahosi.

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak innovatsion dasturlar asosida ishlab chiqilgan dars loyihasi o‘quvchilarning ta’limga qiziqishini oshiradi, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Zamonaviy texnologiyalarni qo‘llash orqali ta’lim jarayoni interaktiv va samarali bo‘ladi.

Innovatsion dasturlar asosida dars loyihasini ishlab chiqish metodikasi ta’limda sifat, samaradorlik va ijodkorlikni ta’minlashning muhim omilidir. Bu yondashuv o‘quv jarayoniga yangicha ruh, jonli muhit olib kirib, o‘quvchilarning bilimga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, o‘qituvchining esa kasbiy mahoratini yangi bosqichga olib chiqadi. Shunday ekan, har bir zamonaviy pedagog bu metodikani chuqur o‘rganib, o‘z amaliyotiga tatbiq etishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g‘oyamizning poydevoridir. -Toshkent-2021.

2. Hakimov J.O. “Ta’limda axborot texnologiyalari” 2016 yil.

3. Daminov.O.O. Kasbiy pedagogika 2018 yil.

4. Qosimova K., Matchonov S., G‘ulomova X., Yo‘ldosheva Sh., Sariev Sh. Ona tili o‘qitish metodikasi. –T.: Bayoz, 2022. – 304 b.

5. Abdullayeva F. Ta’lim tizimi sifatini oshirishda pisa va timss kabi xalqaro tadqiqotlarning roli //центр научных публикаций (buxdu. uz). – 2021. – T. 3. – №. 3.

6. Nurillayevna A. F. Teaching Scientific Popular Articles in Mother Nili and Reading Literacy Courses //European journal of innovation in nonformal education. – 2022. – T. 2. – №. 3. – C. 47-50.

7. Abdullayeva F. Methodological possibilities of organization of primary school technology lessons with pedagogical technologies //центр научных публикаций (buxdu. uz). – 2021. – T. 8. – №. 8.

8. Nurullayevna, A. F. (2022). Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida ilmiy ommabop maqolalarni o‘rgatish. barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali, 2(4), 406-409.

9. Курбанова, III. Н., Абдуллаева, Ф., & Очилова, Г. О. (2021). Педагогическая технология–целостная система образовательного процесса. новые педагогические исследования: сборник статей IV, 20.

10. Qurbonova S. N., Abdullayeva F. Tarbiya darslarida interfaol metodlardan foydalanish //Scientific progress. – 2021. – Т. 2. – №. 6. – С. 1030-1035.
11. Абдуллаева, Ф. Н. (2022). Boshlang'ich sinf ona tili va o'qish savodxonligi darslarida ilmiy-ommabop maqolalarni o'rgatishning metodik imkoniyatlari: <https://doi.org/10.53885/edinres>. 2022.9. 09.034 Abdullayeva Feruza Nurilloevna Buxoro davlat universiteti o'qituvchisi. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (9), 243-246.
12. Abdullayeva Feruza, N. (2022). Start Methodological Options for Teaching Scientific and Popular Articles in First Grade Mother Tongue and Reading Literacy Classes. International Journal of Trend in Scientific Research and Development, 6(6), 1433-1436.
13. Nurilloevna, A. F. (2022). General Structure of Teaching Courses of Popular Scientific and Artistic Articles on the Theme of the Seasons of the Year. Web of Scholars: Multidimensional Research Journal, 1(6), 1-5
14. Nurillayevna, A. F. (2023). Use of new pedagogical technologies in mother language and reading literacy lessons. Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence, 2(5), 5-9.
15. Nurillayevna, A. F., & Muhammadjonovna, S. E. (2023). Ona Tili Va
16. O'qish Savodxonligi Darslarida Matn Ustida Ishlashda Pirls Topshiriqlaridan Foydalanish. Academic Integrity and Lifelong Learning (France), 215-219.
17. Nurillayevna, A. F., & G'anijonovna, Q. M. (2023). Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish. Innovative Society: Problems, Analysis and Development Prospects (Spain), 181-184.
18. Abdullayeva, F. (2023). Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida ilmiy ommabop maqolalarni o'rgatish. центр научных публикаций (buxdu. uz), 28(28).
19. Nurillayevna, A. F. (2023). Methodological Basis of Development of Science-Related Competences In Teaching Works of Art in Primary Classes Based On Synergic Approach. International Journal of Formal Education, 2(10), 61-66.